

Miljö- och energidepartementet
Kemikalieenheten
103 33 Stockholm
Charlotta Broman

Stockholm
2018-05-25

Ert dnr
M2018/00852/R

Vårt dnr
2017/240

Remissvar angående promemorian om mer fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper – utveckling av producentansvaren

Näringslivets Regelnämnd NNR tackar för den förlängda svarstiden som vi har fått och vill med anledning av ovan nämnda remiss avge följande yttrande;

Bakgrund

Av remissen framgår att förslaget innebär att alla producenter av förpackningar samt tidningar och tidningspapper ska tillhandahålla ett tillståndspliktigt rikstäckande insamlingssystem eller vara ansluten till ett sådant insamlingssystem, som ska ta operativt och finansiellt ansvar för att samla in och behandla förpackningsavfall och returpapper. Producent-begreppet föreslås ändras så att det bara kan finnas en producent per tidning eller tidningspapper och en till två producenter per förpackning.

Insamlingssystemen ska hantera returpapper och hushållens förpackningsavfall av de vanligast förekommande materialen (papp, papper, kartong, wellpapp, plast, glas och metall) från 60 procent av alla bostadsfastigheter. Fr.o.m. 1 april 2025 ska borttransport ske från alla bostadsfastigheter eller från insamlingsplatser i deras närhet med undantag för om borttransportkravet är oskäligt p.g.a. exempelvis fastighetens belägenhet. Det ska finnas insamlingsplatser för förpackningsavfall i utemiljöer där många människor vistas, till exempel badplatser och parker. Kommuner får samla in förpackningsavfall och returpapper endast om de har avtal med ett tillståndspliktigt insamlingssystem. Det föreslås sanktioner och avgifter för prövning och tillsyn.

Målet med förslaget är att mer effektivt återvinna förpackningsavfall och returpapper ur hushållens restavfall.

Problembeskrivning

Miljödepartementet konstaterar inledningsvis att syftet med de förändringar som föreslås är att Sverige ska ha en hållbar avfallshantering som är effektiv för samhället och enkel att

använda. Avfall ska tas till vara i så hög grad som möjligt och påverkan på hälsa och miljö ska minimeras. Man vill underlätta övergången till en cirkulär ekonomi.

Departementet går vidare och konstaterar att det finns problem med tillämpningen av bestämmelserna om producentansvar. I promemorian föreslås ändringar för att utveckla producentansvaret. Bl.a. ska det förtydligas vilken servicegrad ett lämpligt insamlingssystem ska ha. Departementet framhåller också att kvaliteten på det insamlade materialet blir hög när avfallet samlas in i nära anslutning till boende, d.v.s. fastighetsnära.

Konsekvenser

Angående administrativa kostnader som en följd av förslagen framgår av promemorian att dessa kan öka respektive minska beroende på typ av administrativa kostnader. NNR saknar mer preciserade resonemang med angivande av storleksordning på ökad eller minskad tidsåtgång samt kostnader för detta. Om det finns skäl till att sådana preciserade resonemang inte är möjliga borde detta ha angetts.

Av promemorian framgår att tillgången till mark för upprättande av återvinningsstationer har varit komplicerat vid vissa tillfällen. Förslagen medför krav på fler återvinningsstationer och därför skulle de administrativa kostnaderna för att skaffa sig tillgång till lämplig mark behöva uppskattas och beskrivas både vad det gäller tid och kostnad.

Av promemorian framgår att det finns ca 50 000 avtal som reglerar insamlingssystemens tillgång till fastigheter där insamlingen sker. NNR frågar sig hur dessa avtal kommer att påverkas av de ändringar som föreslås. En uppskattning av tidsåtgång och kostnader för omförhandling av befintliga avtal samt kostnader för upprättande av nya avtal skulle behövas.

Angående de framtida effekterna för fastighetsägare frågar sig NNR vilka kostnader som kan uppkomma för dessa när det gäller kärll, kärllrengöring och informationskostnader.

NNR kan inte finna någon uppskattning av investeringskostnaderna för insamlingssystemen i samband med att insamlingsställena blir fler till antalet, både i det fria och i befintliga fastigheter. NNR frågar sig vilken investeringskostnaden är för en genomsnittlig återvinningsstation.

NNR uppfattar att en inte obetydlig osäkerhetsfaktor i förslaget utgörs av ”skälighetsundantagen”. Exempelvis framgår av förslaget till Förordning (2014:1073) om producentansvar för förpackningar (som ska träda i kraft år 2025 och då transport ska ske från alla bostadsfastigheter) i § 39a att *kravet inte gäller om en sådan transport är oskälig med hänsyn till en fastighets utformning eller belägenhet eller andra omständigheter som gör det svårt att ordna transport från fastigheten*. På ett ställe i promemorian tas som förklarande exempel upp äldre fastigheter i trånga stadskärnor. NNR frågar sig hur bostadsfastigheter som ligger ensligt och långt bort från allfartsvägar ska hanteras. Kostnaderna för sådan hämtning skulle kunna uppfattas som oskälig, menar NNR. Tolkningen av skälighetsundantagen är inte enkel med utgångspunkt i promemorian. Hur skälighetsundantagen ska förstås behöver klargöras innan regeringen går vidare med förslagen.

Allmänna synpunkter

NNR finner det svårt att utifrån promemorian bilda sig en tydlig bild av den ökade miljönyttan med förslaget och skulle gärna se ett förtydligande på den punkten.

När det gäller alternativa lösningar på problemet tar promemorian upp alternativet att låta kommunerna ta över ansvaret för insamling och behandling av avfall, och avfärdar detta alternativ såsom en icke genomförbar lösning. NNR frågar sig om departementet i arbetet med konsekvensutredningen har varit i kontakt med berörda branschorganisationer för att efterhöra om dessa har några förslag på alternativa lösningar och hur departementet i så fall har ställt sig till dessa.

När det gäller reglering av avfall vill NNR ta tillfället i akt att uppmärksamma vissa effekter som Miljöbalken får på den kommunala avfallshanteringen. Miljöbalken 15 kap. 3 § stadgar att begreppet hushållsavfall inbegriper ”därmed jämförligt avfall från annan verksamhet”. Denna skrivning skapar ständigt nya problem och kontroverser, nu senast i Stockholms kommun som hävdar monopolrättigheter till restaurangolja såsom avfall, trots att restaurangföretagen betraktar oljan som en tillgång som kan säljas. NNR menar att departementet i denna promemoria hade kunnat föreslå att ovan nämnda citat stryks.

Slutsats

NNR finner att underlagets konsekvensutredning på flera punkter behöver kompletteras avseende bl.a. kostnadsberäkningar för att regeringen ska kunna gå vidare med ärendet.

Näringslivets Regelnämnd NNR

August Liljeqvist